

основі хронологічного аналізу затребуваності відповідної інформації. Ця затребуваність і тривалість її впливу виражається поняттям медіани хронології цитування / цитованості (citing / cited half-life).

Більшість учасників обговорення проблеми підвищення ефективності науково-педагогічної діяльності вважає, що оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників і колективів повинна даватися в результаті ретельної експертизи та публічного обговорення отриманих наукових результатів. Наукометричні показники, розраховані за кількістю публікацій і цитувань в наукових журналах, можуть грати лише допоміжну (довідкову) роль.

Список використаних джерел

1. Налимов В. В., Мульченко З. М. Наукометрия. Изучение развития науки как информационного процесса. М.: Наука, 1969. 192 с.
2. Використання електронних відкритих систем для інформаційноаналітичної підтримки педагогічних досліджень: короткий термінологічний словник / упоряд.: Спірін О. М. та ін. К.: ІТЗН НАПН України, 2017. 67 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/707056>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ЧИ МОЖЛИВЕ ЕФЕКТИВНЕ ПОЄДНАННЯ?

Мамонова Ганна Валеріївна

кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри комп'ютерної математики та інформаційної безпеки,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
mamonova@kneu.edu.ua

Чугасєва Олена Володимирівна

старший викладач кафедри комп'ютерної математики та інформаційної безпеки,

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
chugayeva_elena@ukr.net

Пандемія COVID-19 змінила переважну більшість сфер людського життя і одна із них – освіта. Всі учасники освітнього процесу від молодших школярів та їх батьків до студентів магістратури і професорів вишів за швидкий час мали опанувати нові інструменти дистанційної освіти. Широкий спектр навчальних платформ, сервісів хмарного зв'язку, технічних засобів – можливостей з кожним днем стає більше і вони, напевно, вражають. І якщо говорити про навчальний процес в університеті то останній рік вищі навчальні заклади працюють переважно в онлайн режимі, зрідка у так званому змішаному, коли пари в аудиторії чергуються з онлайн заняттями.

За досить короткий час переважна більшість викладачів та студентів опанували нові ІТ в освіті і перед науково-педагогічними працівниками нині постає нова проблема – дотримання студентами норм та правил академічної доброчесності.

Питання академічної доброчесності було актуальним завжди: суперечки між відомими дослідниками щодо прав на авторство принципів наукових відкриттів інколи має анекдотичний характер. Як математику мені на думку спадає

історичний факт – суперечка відомих Ісаака Ньютона та Готфріда Вільгельма Лейбніца та їх претензії щодо відкриття інтегрального та диференціального числення. Історія, як правило, розкриває з часом багато секретів, цікаві історичні факти про крадіжки та оману в науці варті уваги тих, хто цікавиться наукою або займається цим професійно [3].

Академічна доброчесність (АД) є фундаментальною чеснотою сучасного науковця та здобувача освіти і порушення основних принцип та правил АД у деяких країнах або інституціях карається дуже строго. Огляд міжнародного досвіду у сучасній вищій школі представлено у великій кількості робіт, зокрема [1; 6; 8]. І якщо два-три роки тому викладачі переймалися питанням відсутності плагіату у курсових, дипломних роботах студентів, то нині, як ніколи, актуальною стає проблема порушення академічної доброчесності у формі списування та обману (п. 2 статті 42, [7]).

Вищі навчальні заклади України керуються у своїй роботі рядом нормативних документів [4; 7], але нові реалії вимагають зовсім інших підходів. У переважній більшості випадків виконання принципів академічної доброчесності при навчанні та складанні більшості видів робіт онлайн є сумнівним. Якщо поглянути на цю проблему з позиції викладача базових математичних дисциплін, що викладаються в університеті, то колеги погодяться, що використання усіляких онлайн сервісів, що «допомагають взяти» інтеграл, розв'язати систему рівнянь та обчислити ймовірність події зріс за останній рік у рази, а відповідні знання та уміння здобувачів освіти залишають бажати кращого. Зрозуміло, що на момент підготовки вище вказаних нормативних документів [4; 7] ситуація була іншою, але все це не знімає відповідальності всіх учасників процесу отримання вищої освіти за якість знань та виконання базових принципів академічної доброчесності: .

Як саме викладачі намагаються забезпечити дотримання правил та норм академічної доброчесності? Методи колег відрізняються оригінальністю та інколи межують з абсурдом: кілька камер під час виконання екзаменаційних робіт онлайн, демонстрація під час відповіді на усні запитання рук та заборона відводити погляд від камери, підготовка складних задач- сендвічів, з кількома запитаннями з різних тем, навіть оголошення вголос обіцянки виконувати роботу чесно. Будь-який метод добрий, якщо він діє. На нашу думку, головна проблема, що вимагає серйозного системного підходу – відсутність усвідомлення більшістю сучасних здобувачів освіти простої істини. Виконуючи завдання не чесно учень чи студент перш за все шкодить собі. Адже отримуючи за роботу оцінку не адекватну залишається відкритим запитання: кого і хто обманує? «Король голий!» – вислів із відомої всім казки Г. К. Андерсена залишається актуальною і у цьому випадку.

Культуру академічної доброчесності та базові знання з цієї теми необхідно отримувати ще зі школи. І певні зрушення в цьому є. Так у Харківському національному університеті імені Н. В. Каразіна у 2016 році було видано Довідник з академічної доброчесності для школярів, що розрахований на учнів молодшої та середньої школи [4]. Почали з'являтися цікаві онлайн ресурси, як, наприклад курси підвищення кваліфікації для вчителів старших класів «Академічна доброчесність» від студії онлайн освіти EdEra [2]. Щодо роботи із тими, хто

здобуває вищу освіту нині – викладачі вишів мають використовувати весь невеликий спектр засобів та інструментів, що допоможуть забезпечувати академічну доброчесність під час здобуття освіти і в цьому варто побажати нам всім успіху та натхнення!

Список використаних джерел

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. К.; Таксон, 2016. 234 с.
2. Академічна доброчесність Онлайн курс для вчителів старших класів. URL: <https://courses.edera.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about> (дата звернення 07.04.2021).
3. Бертаносян С. Г. Воровство и обман в науке. Серия: Наука с черного хода. Санкт-Петербург, 1998, 384 с.
4. Довідник з академічної доброчесності для школярів / уклад. М. В. Григор'єва, О. І. Крикова, с. Г. Певко; за заг. ред. О. О. Гужви. Х.:ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 64 с.
5. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки академічної доброчесності. МОН України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211> (дата звернення 07.04.2021 р.).
6. Огляд ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна 2017/ переклад з англ. Інститут розвитку освіти. К. Таксон, 2017. 184 с.
7. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 07.04.2021 р.).
8. Сацик В. І. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? Освітня політика. Портал громадських експертів URL: <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontsepsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti> (дата звернення 07.04.2021).

E-LEARNING TECHNOLOGIES IN CIVIC EDUCATION: EXPERIENCE OF EENCE

Melnik Volha

Member of the Coordination Council,
Eastern European Network for Citizenship Education (EENCE),
infoeence@gmail.com

In the global world, where everyone speaks their own language, has their experience, protects their values and interests, it is so easy to face the misunderstanding of those who live different values or get into different circumstances. We can make the world around us both comfortable or unacceptable for ourselves and others. There is no doubt that telling about difficulties, understanding and helping another person is much more complicated than ignoring needs of other people and other communities. To understand that, it is necessary to master the art of living together, constructive art of appreciating one another, to support those who are different from you, to build a society where everyone can feel safe. Civic Education answers on these questions.

Nowadays, many technical means and computer technologies have been developed for education. The sphere of education has also become a field of active penetration of new technologies, which, in particular, includes mass distance learning. One of the main directions in the development of continuous open education in recent